

GOETHE: *Die Wahlverwandtschaften* (1810, *Les afinitats electives*)

– *Només en els casos complexos es coneixen els graus d'afinitat, les relacions més pròximes i fortes, les més distants i febles; les afinitats comencen a ser interessants quan provoquen separacions.*

– *Aquesta trista paraula – exclamà Carlota –, que ara desgraciadament tant se sent a tot arreu, existeix també a les ciències naturals?*

– *I tant si existeix! Respongué Eduard. (...) Per exemple, el que anomenem calcita és una terra calcària, més o menys pura, estretament unida a un àcid feble que hem conegut en forma de gas. Si hom introdueix un tros d'aquesta pedra en una solució d'àcid sulfúric, l'àcid ataca la calç i apareix unida a ella en forma de guix i aquell àcid feble i gasós s'escapa. Ací és una separació el que s'ha realitzat i n'ha sortit una nova combinació. Per això hom pensa que fins i tot es pot emprar l'expressió afinitat electiva, perquè realment és com si preferís una relació a una altra, com si s'elegís l'una en lloc de l'altra.*

Però a més de l'explicació teòrica, a la novel·la també es passa a la pràctica. Goethe utilitza la reacció entre molècules per simbolitzar les trifulgues amoroses: una parella es trenca quan apareix un tercer individu per qui un dels dos components de la primera té més afinitat. La química, doncs, apareix des del títol i la concepció fins a la base teòrica de l'argument i en certs diàlegs. Eduard, l'amo de la casa, diu que *"les reaccions comencen a ser interessants quan provoquen separacions"*. Charlotte, la seva dona, es dol de la paraula, que considera molt trista. El seu marit li explica que *"fins i tot fou títol honorífic dels químics el de 'artífexs de separacions"* i comenta que potser Charlotte veu en ell la calç, atreta per l'àcid sulfúric, que és el capità -un dels visitants-, que el separa de la seva dona. (cap. IV). En realitat, el nus de la novel·la no es basarà en què el capità, l'amic, "robi" massa minuts l'amfitrió de la casa, sinó que aquesta afinitat que trenca parelles es revelarà més forta precisament entre el capità i Charlotte.

"Erst bei diesen lernt man die Grade der Verwandtschaften, die naehern, staerkern, entfernern, geringern Beziehungen kennen; die Verwandtschaften werden erst interessant, wenn sie Scheidungen bewirken".

"Kommt das traurige Wort", rief Charlotte, "das man leider in der Welt jetzt so oft hoert, auch in der Naturlehre vor?"

"Allerdings!" erwiderte Eduard (...) "Zum Beispiel was wir Kalkstein nennen, ist eine mehr oder weniger reine Kalkerde, innig mit einer zarten Saeure verbunden, die uns in Luftform bekannt geworden ist. Bringt man ein Stueck solchen Steines in verduennte Schwefelsaeure, so ergreift diese den Kalk und erscheint mit ihm als Gips; jene zarte, luftige Saeure hingegen entflieht. Hier ist eine Trennung, eine neue Zusammensetzung entstanden, und man glaubt sich nunmehr berechtigt, sogar das Wort ahlverwandtschaft anzuwenden, weil es wirklich aussieht, als wenn ein Verhaeltnis dem andern vorgezogen, eins vor dem andern erwaeHLT wuerde".